

MEDEDELING

referentienr. : M-VVKSO-2004-004
datum : 2004-06-25
gewijzigd : 2015-05-26
contact : Dienst Leerlingen en schoolorganisatie, dls.vvkso@vsko.be
Janwillem Ravyst, janwillem.ravyst@vsko.be, 02 507 07 96
Karolien Billen, karolien.billen@vsko.be, 02 507 08 11
Jan Schokkaert, jan.schokkaert@vsko.be, 02 507 06 48

Extra-murosactiviteiten

1 Inleiding

Veel scholen organiseren in de loop van het schooljaar schoolreizen, bezinningsdagen, zeeklassen, taalvaardigheidsprojecten, schooluitwisselingen ... Dat zijn allemaal extra-murosactiviteiten.¹ In deze Mededeling geven we toelichting bij de vigerende reglementering in zowel het gewoon voltijds secundair onderwijs, het buitengewoon secundair onderwijs als het deeltijds beroepssecundair onderwijs.²

Deze Mededeling handelt over dergelijke extra-murosactiviteiten gedurende de normale lesdagen, al dan niet tijdens de schooluren. Ook avondactiviteiten zoals bv. toneelvoorstellingen kunnen hieronder vallen. Het gaat in elk geval telkens om zinvolle lesvervangende activiteiten die het opvoedingsproject en/of een deel van het leerprogramma (bv. leerplandoelen, vakoverschrijdende eindtermen ...) helpen realiseren.

Dat impliceert dat dergelijke activiteiten niet vrijblijvend zijn en dat in principe alle leerlingen er aan deelnemen. Vanzelfsprekend zal de kostprijs dan ook een belangrijk aandachtspunt zijn. In deze Mededeling gaan we niet in op het facultatieve aanbod aan activiteiten die scholen organiseren tijdens vakantiedagen. Ze kunnen immers niet beschouwd worden als lesvervangende activiteiten. Zonder afbreuk te doen aan de zinvolheid van een aantal van dergelijke (meestal meerdaagse) extra-murosactiviteiten, willen we in dit kader de scholen wijzen op hun kernopdracht: kwaliteitsvol onderwijs verstrekken voor alle leerlingen. Scholen dienen er dan ook over te waken dat de aard van hun aanbod en de kostprijs die daaraan verbonden is geen indirecte belemmering vormen voor bepaalde groepen om zich in de school te schrijven (zie punt 4).

2 Definitie

De overheid omschrijft een extra-murosactiviteit als een activiteit die aan de volgende criteria voldoet:

- ze vindt plaats op een andere locatie dan een vestigingsplaats van de school;
- ze is geen leerlingenstage;

¹ Ook sociale stages, observatieactiviteiten en bedrijfsbezoeken worden als 'extra-murosactiviteiten' beschouwd. Hoewel deze werkvormen niet aan alle essentiële criteria van leerlingenstages voldoen, worden ze toch beschreven in de Mededeling van 23 juni 2011 over "Reglementaire aspecten van de organisatie van leerlingenstages in het voltijds secundair onderwijs" (M-VVKSO-2011-049).

² Ministeriële omzendbrief SO/2004/06 van 5 mei 2004 over "Extramuros activiteiten in het secundair onderwijs"
<http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > secundair onderwijs > instellingen en leerlingen > organisatie

- ze wordt gedekt door de schoolpolis.

Specifiek voor schooluitstappen of daaraan verwante activiteiten geldt verder:

- ze wordt georganiseerd voor tenminste één klas- of leerlingengroep;
- ze is aangepast aan het profiel van de betrokken leerlingen;
- ze biedt een onderwijzende en opvoedende meerwaarde en mag niet exclusief toeristisch of recreatief van aard zijn. Er moet een directe of indirecte band bestaan met het opvoedingsproject of het lesprogramma;
- ze is qua duurtijd niet aan een minimum of maximum onderworpen.

De keuze en invulling van een extra-murosactiviteit behoort tot de bevoegdheid van de onderwijsverstrekker. Als lesvervangende activiteiten zinvol zijn, is de tijd die eraan besteed wordt, principieel goed bestede tijd.³

Reglementaire aandachtspunten

- Een extra-murosactiviteit mag er niet toe leiden dat de goedgekeurde leerplannen in het gedrang komen.
- De lessen die wegvallen omwille van een extra-murosactiviteit moeten niet worden ingehaald. Een extra-murosactiviteit wordt immers beschouwd als een zinvolle lesvervangende activiteit.
- De jaarplanning van extra-murosactiviteiten is overlegmaterie van de schoolraad (zie ook punt 4.2).

Aanbevelingen

- Een extra-murosactiviteit kadert in het eigen pedagogisch project waarin de gehele opvoedingsgemeenschap zich kan vinden. Men kan bij de keuze en de invulling van een meerdaagse extra-murosactiviteit vooraf de plaatselijke inspraakorganen raadplegen. Men kan ook de ouders betrekken bij de organisatie ervan.
- Het betrekken van verschillende vakken bij de extra-murosactiviteit verhoogt de pedagogische waarde ervan.

3 Deelname

3.1 Verplichte deelname

Een regelmatige leerling moet alle vakken van het leerjaar en de onderwijsvorm/onderverdeling waarvoor hij/zij is ingeschreven, bijwonen (behalve bij gewettigde afwezigheid).⁴ Omdat we een extra-murosactiviteit beschouwen als een zinvolle lesvervangende activiteit moeten in principe alle leerlingen van de doelgroep eraan deelnemen. De omzendbrief neemt dan ook als uitgangspunt dat “alle leerlingen van de doelgroep aan de extra-murosactiviteit deelnemen”. Enkel als de leerling niet over de nodige reisdocumenten voor een buitenlandse extra-murosactiviteit beschikt, is de deelname niet verplicht.

In de engagementsverklaring tussen school en ouders, een verplicht onderdeel van het schoolreglement, hebben we hierover het volgende opgenomen:⁵

Door de inschrijving van uw kind in onze school verwachten we dat hij of zij vanaf de eerste schooldag tot en met 30 juni deel neemt aan alle lessen en activiteiten van het leerjaar dat het volgt. Bezinningsdagen, buitenschoolse activiteiten enzovoort worden als normale schooldagen beschouwd, ook als ze meerdere dagen in beslag nemen. Ze ge-

³ Mededeling van 25 januari 2002 over “Algemene pedagogische reglementering voor het voltijds secundair onderwijs nr. 4 – Het goed gebruik van de schooltijd” (M-VVKSO-2002-085), punt 2.2

⁴ Ministeriële omzendbrief SO 64 van 25 juni 1999 over “Structuur en organisatie van het voltijds secundair onderwijs”, punt 3.7.1.a.2
<http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > secundair onderwijs > instellingen en leerlingen > organisatie

⁵ Mededeling van 23 maart 2012 over “Het schoolreglement in het gewoon voltijds secundair onderwijs” (M-VVKSO-2012-013), bijlage 1, deel I, punt 2

ven uw kind een kans om zich te verrijken en zich verder te ontwikkelen. Dit betekent dan ook dat uw kind hieraan moet deelnemen. (...)

Opmerking

Vroeger was bij elke afzonderlijke extra-murosactiviteit het schriftelijk akkoord van de ouders vereist. Die verplichting is intussen afgeschaft.

3.2 Wat bij weigering

Een weigering om deel te nemen aan een extra-murosactiviteit is enkel mogelijk in het volgend geval:

- het moet gaan om een meerdaagse extra-murosactiviteit, én
- het schoolreglement heeft de deelname **niet** verplicht gesteld, én
- de ouders/meerderjarige leerling brengen de school vooraf en op gemotiveerde wijze op de hoogte van de niet-deelname.

Omdat we in onze Mededeling over het schoolreglement hebben opgenomen dat behalve bij gewettigde afwezigheid de deelname aan extra-murosactiviteiten verplicht is, kan de deelname worden afgedwongen. Ernstige redenen moeten o.i. bespreekbaar blijven. Is er sprake van slechte wil en kan u de leerling niet tot deelname bewegen, dan kan u de niet-deelname o.i. sanctioneren op basis van het orde- en tuchtreglement. Leerlingen die niet deelnemen worden op een pedagogisch verantwoorde manier op school opgevangen.

4 De kosten van extra-murosactiviteiten

4.1 Toegankelijkheid voor alle leerlingen

Door de principiële verplichte deelname aan de voorziene extra-murosactiviteiten, is het essentieel dat zij financieel toegankelijk zijn voor alle leerlingen. Het zal er voor de school dus op aankomen om eerst haar pedagogische en/of didactische doelen te bepalen, en die vervolgens zo budgetvriendelijk mogelijk te realiseren. Het moet alleszins de bedoeling blijven om het leren en opvoeden zo weinig mogelijk te belasten met dure activiteiten: de kostprijs van dergelijke activiteiten mag geen leerlingen uitsluiten.

In dit verband is het nuttig om de bestaande subsidiemogelijkheden voldoende te onderzoeken (flankerend lokaal onderwijsbeleid,⁶ [Dynamo3](#) e.a.).

4.2 Goede communicatie

Het is van belang dat de ouders vooraf volledige en duidelijke informatie krijgen met betrekking tot de onkosten die zullen aangerekend worden. De school is hiertoe zelfs wettelijk verplicht.⁷ De bijdrageregeling is een lijst die de school jaarlijks dient aan te bieden aan de ouders. Ze vermeldt alle onkosten die de ouders tijdens het schooljaar zullen moeten betalen voor het onderwijs van hun kinderen.⁸

Goede communicatie houdt in dat de bijdrageregeling niet alleen duidelijk de onkosten vermeldt van de geplande extra-murosactiviteiten, maar dat die uitgaven ook voldoende gemotiveerd zijn. Omdat het schoolbestuur met de schoolraad dient te overleggen over de bijdrageregeling en over de jaarplanning van extra-murosactiviteiten, is het

⁶ Mededeling van 9 april 2008 over "Flankerend onderwijsbeleid op lokaal niveau" (M-VVKSO-2008-032)

⁷ Mozaïekdecreet, art. V.25
<http://www.ond.vlaanderen.be/zorgvuldigbestuur> > *regelgeving* > *onderwijsdecreet XIII van 13 juli 2001*

⁸ Mededeling van 10 maart 2009 over "Bijdrageregeling voor de ouders in de kosten van het secundair onderwijs" (M-VVKSO-2009-010)

aan te bevelen dat ook de extra-murosactiviteiten zelf het voorwerp zijn van bespreking in de plaatselijke participatieorganen.⁹

Alleen de kosten die de school effectief voor de betrokken leerling heeft gemaakt, kunnen in rekening gebracht worden. Het is aan te bevelen in een regeling te voorzien over het al dan niet betalen voor activiteiten waarbij de leerling afwezig was. Dat kan veel misverstanden voorkomen.

5 Aantal begeleiders

Artikel 1384 van het Burgerlijk Wetboek stelt:

"Men is aansprakelijk niet alleen voor de schade welke men veroorzaakt door zijn eigen daad maar ook voor die welke veroorzaakt wordt door de daad van de personen voor wie men moet instaan, of van zaken die men onder zijn bewaring heeft.

(...)

De onderwijzers en de ambachtslieden, voor de schade door hun leerlingen en leerjongens veroorzaakt gedurende de tijd dat deze onder hun toezicht staan.

De hierboven geregelde aansprakelijkheid houdt op, indien de ouders, onderwijzers en ambachtslieden bewijzen dat zij de daad welke tot die aansprakelijkheid aanleiding geeft, niet hebben kunnen beletten."

Tijdens extra-murosactiviteiten staan de leerlingen dus onder toezicht van de school. Het schoolbestuur zal erover waken dat, indien nodig, de leerlingen worden begeleid door een voldoende aantal personeelsleden. Dat betekent dat de school vanuit een maximale bekommernis om de veiligheid van de leerlingen autonoom het aantal begeleiders zal bepalen dat ze voor een bepaalde activiteit aanduidt. Een continue begeleiding is niet langer verplicht.

Algemene richtlijnen zijn er niet als het om de begeleiding van leerlingen gaat. Het schoolbestuur zal zich hierbij laten leiden door het principe van de 'goede huisvader'. Hoe toezicht moet worden georganiseerd is een feitenkwestie waarover via rechtsleer en rechtspraak geen uitsluitsel wordt gegeven. In elke geval zullen concrete omstandigheden moeten gewogen worden bij het bepalen van het aantal begeleiders, zoals:

- de leeftijd van de leerlingen;
- de maturiteit van de leerlingen;
- de omgeving waar de extra-murosactiviteit doorgaat;
- de aard van de extra-murosactiviteit;
- de persoonlijke toerekeningsvatbaarheid van de jongeren;
- ...

Elk gesubsidieerd personeelslid dat door het schoolbestuur wordt belast met de begeleiding van de extra-murosactiviteit zal bij een eventueel ongeval tijdens de begeleidingsopdracht onder de regeling van de arbeidsongevallen vallen. Personen die geen personeelslid zijn van de school, kunnen aan de begeleiders worden toegevoegd. De school zal voor deze externen de nodige maatregelen treffen op het vlak van verzekeringen.

6 Extra-murosactiviteiten in het buitenland

Het valt nooit uit te sluiten dat zich tijdens een extra-murosactiviteit in het buitenland een incident voordoet (ongeval, ziekte ...) waarbij snelle en Nederlandstalige ondersteuning door de Belgische autoriteiten nodig is. Elke school bezorgt daarom het best vooraf de volgende contactgegevens aan elke begeleider:

⁹ Decreet van 2 april 2004 over participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad, art. 21
<http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > officieuze codificatie van de wetgeving > niveauoverschrijdend deel > lokale autonomie, inspraakregeling en medezeggenschap in het gesubsidieerd onderwijs

- de diplomatieke posten (ambassade, consulaten en ereconsulaten van België) in het bezochte land via www.diplomatie.belgium.be;
- de dienst 'Bijstand aan Belgen' van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, dag en nacht bereikbaar via het (internationaal) oproepnummer 0032 2501 81 11 of via c1mail@diplobel.fed.be.

6.1 Reisdocumenten: identiteitskaart, paspoort en visum

Bij een extra-murosactiviteit in het buitenland heeft elk kind een geldig nationaal reisdocument nodig. Dat kan de nationale identiteitskaart zijn, of (voor scholieren van buiten de EU) het paspoort (al dan niet samen met een visum). De Europese Unie heeft een aparte website over reizen tussen de lidstaten.¹⁰

6.1.1 EU-lidstaten binnen de Schengenzone

Aan de grenzen tussen de meeste EU-landen zijn er geen grenscontroles meer. Dat is een gevolg van het Akkoord van Schengen,¹¹ dat deel uitmaakt van de EU-wetgeving. De Schengen-bepalingen zijn erop gericht alle controles aan de binnengrenzen af te schaffen, maar daadwerkelijke controles aan de buitengrenzen van de EU te realiseren en een gemeenschappelijk visumbeleid in te voeren. Een groot aantal lidstaten is lid van de Schengenruimte. IJsland, Noorwegen en Zwitserland behoren tot de Schengenruimte hoewel ze geen lid zijn van de EU.

Voor reizen binnen de Schengenruimte neemt men het best toch een identiteitskaart mee, om zo nodig zijn identiteit te kunnen bewijzen. Lidstaten kunnen met het oog op de openbare orde en de nationale veiligheid gedurende een beperkte periode namelijk ook aan de binnengrenzen controles uitvoeren.

6.1.2 EU-lidstaten buiten de Schengenzone

Een aantal lidstaten van de EU zijn (nog) geen volwaardig lid van de Schengenruimte. Het gaat om Bulgarije, Cyprus, Ierland, Kroatië, Roemenië en het Verenigd Koninkrijk. Bulgarije, Kroatië en Roemenië zijn wel voorzien om op relatief korte termijn tot de Schengenruimte toe te treden. Voor reizen naar al deze landen hebben leerlingen steeds een geldige identiteitskaart nodig (of een paspoort als ze niet EU-onderdaan zijn).

6.1.3 EU-reizigerslijst voor niet-EU-scholieren

De EU-reizigerslijst is een document dat de deelname van niet-EU-onderdanen aan extra-murosactiviteiten binnen de EU vereenvoudigt.¹² Onder bepaalde voorwaarden kan het leerlingen met een niet-EU-nationaliteit vrijstellen van de verplichting een individueel identiteits- of reisdocument bij te hebben:

- de EU-reizigerslijst bevat de namen van de niet-EU-onderdanen die aan de extra-murosactiviteit deelnemen;
- ze moet gewaarmerkt zijn door de verantwoordelijke instantie ter bevestiging van de verblijfsstatus van de leerlingen op de lijst en van hun recht om zonder formaliteiten opnieuw in België toegelaten te worden. De verantwoordelijke instantie in België is de dienst Vreemdelingenzaken (DVZ).¹³
- het formulier bevat recente foto's van alle leerlingen op de lijst.

¹⁰ http://europa.eu/travel/index_nl.htm

¹¹ Schengenlanden op 1 januari 2013: België, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, IJsland, Italië, Letland, Litouwen, Luxemburg, Malta, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Portugal, Slovenië, Slowakije, Spanje, Tsjechië, Zweden, Zwitserland.

¹² Ook IJsland, Noorwegen en Zwitserland aanvaarden de EU-reizigerslijst.

¹³ <https://dofi.ibz.be/sites/dvzoe/NL/Gidsvandeprocedures/Pages/Schoolreizen.aspx>

Een niet-EU-leerling die op de EU-reizigerslijst staat, hoeft daarnaast niet meer aan een eventuele visumplicht te voldoen. Als niet aan alle bovenstaande voorwaarden is voldaan, zal hij wel nog een individueel reisdocument moeten kunnen voorleggen.

Aandachtspunten

- Scholen kunnen een EU-reizigerslijst aanvragen bij de DVZ in het Nederlands, Frans, Duits of Engels. De ingevulde lijst bezorgen zij dan opnieuw aan de DVZ ter waarmerking. Voor de hele procedure rekent men het best op een viertal weken.
- De EU-reizigerslijst komt volledig overeen met de vroegere 'List of Travellers' voor extra-murosactiviteiten naar het Verenigd Koninkrijk. Om die reden bieden wij zelf geen model van 'List of Travellers' meer aan bij deze Mededeling.
- De EU-reizigerslijst kan zoals gezegd individuele identiteits- of reisdocumenten vervangen. Wij raden veiligheidshalve toch sterk aan om alle leerlingen de individuele documenten die zij hebben, mee te laten nemen.
- Specifiek voor het Verenigd Koninkrijk kan een EU-reizigerslijst met foto's enkel de visumplicht vervangen. Leerlingen moeten dus sowieso nog een individueel identiteits- of reisdocument bijhebben.

6.1.4 Andere bestemmingen

Om de buitengrenzen van de EU over te steken is altijd een geldig paspoort nodig. Voor een aantal landen hebben Belgen daarnaast ook een visum nodig. Dat is een toestemming om gedurende een welbepaalde tijdsduur in het betrokken land te mogen verblijven. Visa worden aangevraagd bij de ambassades of consulaten van te bezoeken landen. Zij zullen het visum in het paspoort inschrijven.

Om na te gaan of een visum vereist is voor het land waarheen u wilt reizen, kunt u terecht op de website van de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.¹⁴ In geval van twijfel kunt u terecht bij de ambassade in België van het land waar men wil heenreizen. Rekening houdend met de kernopdracht van de school en de kostprijs van verre reizen, zullen reizen naar landen waarvoor een visum noodzakelijk is, uitzonderlijk zijn.

6.1.5 Aandachtspunten

- Niet EU-onderdanen moeten steeds hun Belgische verblijfsvergunning bij zich hebben omdat het de toelating in België verzekert.
- Een kopie van het identiteitsbewijs of paspoort van iedere leerling op voorhand zorgt voor tijdswinst bij eventueel verlies tijdens de reis.
- Controleer of documenten nog geldig zijn (vervallen documenten worden in principe niet aanvaard bij een Schengengrensovergang).
- Belgische verblijfskaarten voor buitenlandse kinderen worden niet aanvaard als geldig reisdocument.
- Bij een normale aanvraag is de levertijd ongeveer drie weken, laat dus tijdig paspoorten aanvragen.

6.2 Reisadviezen

Soms is het raadzaam om de reisadviezen van de FOD Buitenlandse Zaken na te gaan, bv. m.b.t. de politieke situatie, besmettelijke ziekten ... U vindt die adviezen op de website van de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.¹⁵

¹⁴ http://diplomatie.belgium.be/nl/Diensten/Op_reis_in_het_buitenland/reisdocumenten

¹⁵ http://diplomatie.belgium.be/nl/Diensten/Op_reis_in_het_buitenland/reisadviezen

6.3 Ouderlijke toestemming

6.3.1 De regel

Tot 18 jaar moeten leerlingen beschikken over de ouderlijke toestemming om deel te nemen aan een extra-murosactiviteit in het buitenland.

6.3.2 Bewijs van de ouderlijke toestemming

Noch in België, noch in het buitenland bestaan er vaste procedures of formulieren om de ouderlijke toestemming voor reizen vast te leggen. Er zijn verschillende mogelijkheden:

- Het feit dat een kind met een identiteitskaart of een paspoort reist, beschouwt men in het algemeen als een uitdrukking van de ouderlijke instemming. Het is dus van belang dat bij te hebben.
- Controlediensten aan de grenzen kunnen altijd extra aandacht besteden aan jonge minderjarigen of minderjarigen die in kleine groep reizen. Omdat de begeleiders duidelijk zullen moeten uitleggen wat de reis inhoudt, neemt de school het best een lijst mee met de gegevens van de reis en de deelnemers. Die lijst kan aangevuld worden met de geschreven en ondertekende toestemming van de ouders. Eventueel kan het document opgesteld worden in een gangbare wereldtaal.
- Specifiek voor niet-EU-scholieren biedt de EU-reizigerslijst ruimte om als school aan te geven dat de leerlingen op de lijst over de ouderlijke toestemming beschikken om aan de extra-murosactiviteit deel te nemen (zie punt 6.1.3).
- Sommige landen vragen dat minderjarige leerlingen beschikken over een expliciete ouderlijke toestemming om het Belgisch grondgebied te verlaten. In principe zou een school, die een reis naar een bepaald land organiseert, moeten nagaan of een expliciete ouderlijke toestemming noodzakelijk is. Dat kunt u navragen bij de ambassade van het desbetreffende land.¹⁶
- In sommige gevallen moet de expliciete toestemming van de ouders gelegaliseerd zijn. Dat betekent dat de handtekening van de ouders bekrachtigd wordt door een ambtenaar van de burgerlijke stand, meestal de burgemeester of een schepen. Let op: de gemachtigde ambtenaar van de burgerlijke stand kan een handtekening niet legaliseren. Bij de ambassade van het desbetreffende land, kan u te weten of komen of het land zo'n legalisatie eist (zie vorig bolletje). Ook de legalisatiedienst van de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking kan u hierover meer informatie verstrekken.¹⁷
- Het kan natuurlijk nooit kwaad om voor minderjarige kinderen een schriftelijke toestemming van de ouders, gelegaliseerd door de ambtenaar van de burgerlijke stand, mee te nemen. Weigeren de ouders hun toestemming te geven en indien gevraagd hun handtekening door de ambtenaar van de burgerlijke stand te laten legaliseren, dan kunnen de buitenlandse autoriteiten weigeren de kinderen op hun grondgebied toe te laten.

6.4 De leerling verblijft illegaal in België of is politiek vluchteling

Kinderen die op het Belgisch grondgebied verblijven zonder een wettig verblijfstatuut hebben ook recht op onderwijs.¹⁸ Het ontbreken van officiële documenten kan een school niet beletten om die leerlingen in te schrijven. De inschrijving heeft dezelfde juridische waarde, zonder dat er gevaar bestaat voor opsporing door vreemdeling- of politiediensten. Hoewel deze leerlingen vanaf het moment van de inschrijving - net zoals alle andere leerplichtige leerlingen - regelmatig aanwezig moeten zijn, raden wij scholen aan leerlingen die illegaal in België verblijven **niet** mee

¹⁶ http://diplomatie.belgium.be/nl/Diensten/ambassades_en_consulaten/buitenlandse_ambassades_en_consulaten_in_belgie

¹⁷ FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Internationale Samenwerking – Directie Personenrecht – Dienst Legalisatie, Karmelietenstraat 27, 1000 Brussel (legalisatie.bz@diplobel.fed.be, tel. 02 501 89 00, fax 02 501 37 90)

¹⁸ Ministeriële omzendbrief GD/2003/03 van 24 februari 2003 over "Het recht op onderwijs voor kinderen zonder wettig verblijfstatuut"
[http://www.ond.vlaanderen.be/edulex >rubrieken_omzendbrieven >instellingen_en_leerlingen_\(niveau-overschrijdend\) >leerplicht](http://www.ond.vlaanderen.be/edulex >rubrieken_omzendbrieven >instellingen_en_leerlingen_(niveau-overschrijdend) >leerplicht)

te nemen op extra-murosactiviteiten in het buitenland. Het gevaar is namelijk reëel dat de leerlingen aan de grens worden aangehouden.

De school moet nagaan of het voor een leerling met het statuut van politiek vluchteling toegelaten is naar het buitenland te reizen. U kunt hiervoor contact opnemen met de Dienst Vreemdelingenzaken.¹⁹ Zij onderzoeken aan de hand van de identiteit van de betrokken leerling of hij al dan niet mee kan op schoolreis. Het criterium dat hiervoor gehanteerd wordt is of de ouders al dan niet legaal in het land verblijven. Wanneer ze nog in de asielprocedure zitten kunnen ze mee. De Dienst Vreemdelingenzaken maakt dan een reizigerslijst over aan de school die zowel door de school als door de Dienst Vreemdelingenzaken moet worden ingevuld. Die reizigerslijst is enkel geldig voor landen die lid zijn van de Europese Unie.

7 Decreet houdende het statuut van de reisbureaus

Het decreet over het statuut van de reisbureaus stelt dat wie een reisbureau-activiteit uitoefent met uitsluitend niet-commerciële doeleinden en binnen het kader van een onderwijzende taak of van jeugd-, sport-, cultuur-, welzijns-, gezondheids- of volwassenenwerk, vrijgesteld is van de vergunningsplicht.²⁰ Een school kan dus reizen organiseren met niet-commerciële doeleinden en binnen het kader van haar onderwijzende taak, zonder over een vergunning als reisbureau te beschikken. De vrijstelling moet strikt geïnterpreteerd worden:²¹

- activiteiten worden georganiseerd onder de verantwoordelijkheid van de school voor leerlingen en leerkrachten;
- activiteiten zijn niet exclusief toeristisch van aard;
- activiteiten bieden een onderwijskundige en/of opvoedkundige meerwaarde;
- er moet een directe of indirecte band bestaan met het onderwijsproject in het algemeen, dat door deze reis niet in het gedrang wordt gebracht.

Een school mag geen misbruik maken van deze vrijstelling door zich op de reismarkt te begeven. Wij wijzen erop dat een school die een beroepsopleiding toerisme verstrekt, niet verplicht is een vergunning aan te vragen voor de reizen die zij regelmatig in het kader van haar opdracht organiseert voor de leerlingen en de begeleidende leerkrachten.²²

8 Verzekering

De gewone schoolverzekering dekt normaal, zonder bijkomende kosten, ook de extra-murosactiviteiten. Toch is niet elke schoolpolis dezelfde. Bepaalde speciale sporten zullen niet door de polis gedekt zijn. Er bestaan ook territoriale beperkingen. Wij raden scholen dan ook aan om steeds bij de verzekeringsagent na te gaan of men (ongeacht wie aansprakelijk is) voldoende verzekerd is.

¹⁹ FOD Binnenlandse Zaken – Dienst Vreemdelingenzaken, Directie Asiel – Administratieve cel, Koning Albert II-laan 8, 1000 Brussel (tel. 02 205 54 14). U kunt ook contact opnemen met de helpdesk van de Dienst Vreemdelingenzaken (helpdesk.dvzoe@dofi.fgov.be , tel. 02 793 80 00, fax 02 274 66 91)

²⁰ Decreet van 2 maart 2007 houdende het statuut van de reisbureaus (*B.S.* 5 april 2007), art. 2, 7° en 3, § 2, 3°

Een reisbureau-activiteit is voor het decreet een activiteit die bestaat uit het bemiddelen of sluiten van een overeenkomst tot het verstrekken van hetzij een combinatie van een reis en logies, hetzij het verstrekken door een derde van een reis of logies.

²¹ Memorie van toelichting bij het decreet houdende het statuut van de reisbureaus, stuk 1000 (2006-2007), nr. 1, p. 6

²² Memorie van toelichting bij het decreet houdende het statuut van de reisbureaus, stuk 1000 (2006-2007), nr. 1, p. 16

9 Orde en tucht

Het schoolreglement is ook gedurende extra-murosactiviteiten van toepassing. Het nemen van orde- of tuchtmaatregelen gebeurt dan conform de in het schoolreglement opgenomen reglementering.²³

9.1 Ordemaatregel

Een ordemaatregel kan genomen worden door alle personeelsleden van de school. Ordemaatregelen mogen in principe het voordeel dat de leerling uit het verstrekken van het onderwijs haalt, niet ontnemen. Voorbeelden van ordemaatregelen tijdens een extra-murosactiviteit zijn o.m.:

- Tijdelijke verwijdering uit de groep

Het principe van de tijdelijke verwijdering uit de les, d.i. een ordemaatregel die letterlijk bedoeld is om de orde te herstellen, kan ook gedurende extra-murosactiviteiten worden toegepast. De maatregel is steeds incidenteel en vereist dat de school in toezicht voorziet voor de tijdelijk uit de groep verwijderde leerling.

- Preventieve schorsing, i.c. door middel van het vroegtijdig naar huis sturen

Een leerling vroegtijdig naar huis sturen, als er ernstige redenen voor zijn, betekent hem treffen in bepaalde voordelen. Dat kan in principe niet bij wijze van ordemaatregel. Toch zou het o.i. mogelijk zijn door de preventieve schorsing als bewarende maatregel uit te spreken. Het gaat dan om een voorlopige, onmiddellijke reactie op concrete feiten, in afwachting van een tuchtprocedure. Men zal deze maatregel slechts nemen wanneer een leerling zware feiten pleegt die redelijkerwijze tot de zwaarste tuchtmaatregel zouden kunnen leiden en/of wanneer zijn aanwezigheid (tijdelijk) niet langer verenigbaar is met de goede werking.

Een school is aansprakelijk voor de schade die hun minderjarige leerlingen veroorzaken gedurende de tijd dat ze onder hun toezicht staan. Een minderjarige leerling alleen naar huis sturen kan dus niet. De school zal in toezicht moeten voorzien. Wij raden aan dat principe ook t.a.v. meerderjarige leerlingen te hanteren.

Reglementaire aandachtspunten

- Enkel de directeur of een afgevaardigde van het schoolbestuur kan deze maatregel nemen.
- Procedureel moet de maatregel zo vlug mogelijk aangetekend meegedeeld worden in een gemotiveerd schrijven waarin de leerling en zijn ouders worden uitgenodigd op een onderhoud met de directeur dat de bedoeling heeft hen te horen.
- Leerlingen vroegtijdig naar huis sturen, kan enkel wanneer de leerling zeer zwaarwichtige en wettelijk strafbare feiten heeft gepleegd. Het kan dus enkel in uitzonderlijke gevallen.

9.2 Tuchtmaatregel

Een tuchtmaatregel wordt genomen door de directeur of de afgevaardigde van het schoolbestuur. Tuchtmaatregelen hebben de bedoeling nadeel toe te brengen aan de gestrafte door hem te treffen in de voordelen die hij uit het verstrekken van het onderwijs haalt. Praktisch gezien is het bijna onmogelijk om de tuchtprocedure op te starten tijdens een extra-murosactiviteit.

²³ Mededeling van 10 oktober 2007 over "Leerlingensanctiebeleid: orde- en tuchtmaatregelen" (M-VVKSO-2007-056)